

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 46/2020)

София, 18 ноември 2020 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 12.11.2020 г.	3
1.1	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно	3
1.2	Площи и производство на тютюн	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци	4
1.4	Площи и производство на зеле и оранжерийни домати и краставици	4
1.5	Площи и производство от трайни насаждения	5
2.	Есенна кампания	5
3.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
3.1	Износ на зърнени и маслодайни култури	6
3.2	Внос на зърнени и маслодайни култури	7
3.3	Внос и износ на плодове и зеленчуци	8
4.	Цени	9
4.1	Зърнени и маслодайни култури	9
3.1	Плодове и зеленчуци	10

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 12.11.2020 г.

(към 13.11.2020 г. за маслодаен слънчоглед и царевица за зърно)

1.1 Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно

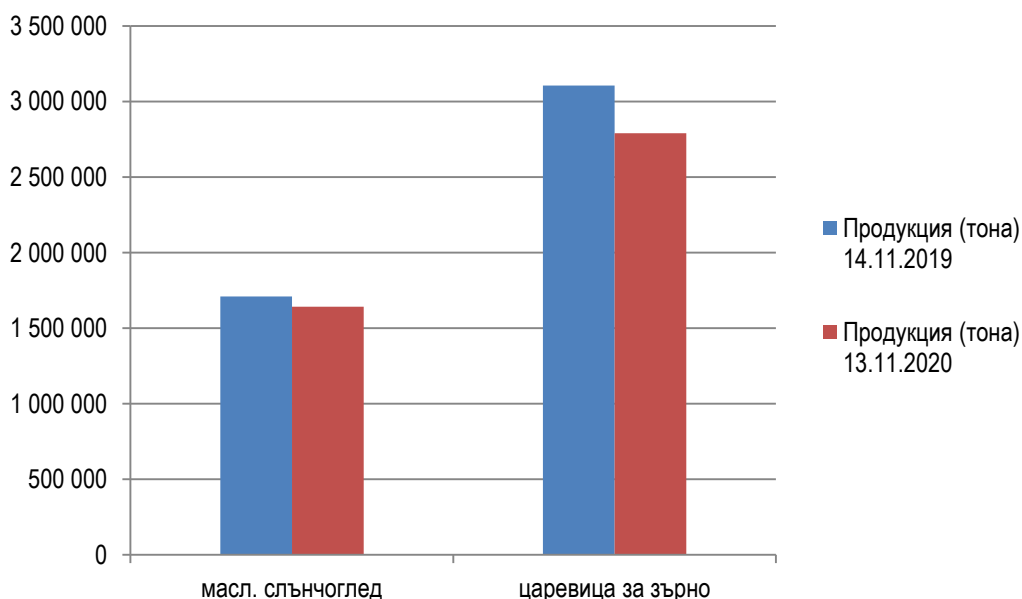
По оперативни данни, към 13 ноември 2020 г. са ожънати над 99,9% от площите с маслодаен слънчоглед и 98,9% от тези с царевица за зърно. Прибраните количества от двете култури са съответно с 3,9% и 10,2% под отчетените по същото време на 2019 г., като по-големият размер реколтирани площи частично компенсира негативния ефект от понижените средни добиви.

Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 13.11.2020 г.

	13.11.2020					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодаен слънчоглед	809 649	809 151	99,9%	1 643 122	203	8,9%	8,9%	-3,9%	-11,7%
царевица за зърно	573 092	566 308	98,8%	2 789 745	493	25,8%	25,1%	-10,2%	-28,1%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, обработени от МЗХГ
Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 13.11.2020 г., сравнено със същия период на 2019 г.

1.2 Площи и производство на тютюн

Последните оперативни данни сочат свиване на производството на трите основни типа тютюн с между 18,1% и 45,8% спрямо година по-рано. При Ориенталския тютюн това е

главно вследствие на намаление на реколтираните площи, а при типовете „Вирджиния“ и „Бърлей“ е налице и съществено понижаване на средните добиви.

Площи и производство на тютюн към 12.11.2020 г.

	12.11.2020				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	2 614	2 578	3 881	151	-15,4%	-16,6%	-18,1%	-1,3%
Тютюн-Вирджиния	1 259	1 259	1 596	127	-31,4%	-22,8%	-38,6%	-20,1%
Тютюн-Бърлей	280	262	506	193	-21,8%	-26,8%	-45,8%	-26,1%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, обработени от МЗХГ

1.3 Площи и производство на зеленчуци

Към 12 ноември 2020 г. продукцията от картофи бележи ръст от 24,6% на годишна база, в резултат на комбинация от увеличение както на реколтираните площи, така и на средния добив. Отчетеното производство на пипер от открити площи е близко до миналогодишното, докато при полските домати е налице намаление с 22,7%.

Площи и производство на зеленчуци към 12.11.2020 г.

	12.11.2020				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	11 431	10 733	179 224	1 670	11,2%	6,8%	24,6%	16,7%
домати на открито	2 862	2 861	51 231	1 791	-16,9%	-16,1%	-22,7%	-7,9%
пипер на открито	2 590	2 588	43 984	1 700	-3,3%	-2,1%	0,3%	2,5%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

1.4 Площи и производство на зеле и оранжерийни домати и краставици

Към 12 в оранжерии са произведени 39 335 тона домати и 44 559 тона краставици.

Продължава прибирането на реколтата от зеле, като засега са добити 25 109 тона.

Площи и производство от зеле и оранжерийни домати и краставици към 12.11.2020 г.

	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
домати в оранжерии	454	517*	39 335	7 608
краставици в оранжерии	276	446*	44 559	9 991
зеле	1 359	1 042	25 109	2 410

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

Забележка: За културите оранжерийни домати, краставици и зеле не може да се изчисли изменение на годишна база, тъй като те са включени в оперативното наблюдение от 2020 г.

* Данните са за разгнати реколтирани площи.

1.5 Площи и производство от трайни насаждения

При трайните насаждения, обхванати от оперативното наблюдение, се отчитат разнопосочни тенденции спрямо година по-рано. Производството на круши и сливи нараства с по около 35% на годишна база, благоприятствано от увеличение както на площите, така и на средните добиви. На този етап продукцията от ябълки е с 4,1% под миналогодишната, а тази от праскови, малини, винено и десертно грозде – с между 21,5% и 41,2%.

Към 12.11.2020 г. са събрани малко над 8,5 хил. тона орехи.

Площи и производство от трайни насаждения към 12.11.2020 г.

	12.11.2020				Изменение на годишна база, %			
	Плододаващи площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Плододаващи площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 747	4 521	47 177	1 044	-3,4%	-3,0%	-4,1%	-1,0%
круши	603	533	3 303	620	25,0%	22,3%	34,6%	10,1%
праскови	3 007	2 914	21 854	750	-27,9%	-28,8%	-28,4%	0,7%
сливи	8 539	8 086	55 699	689	12,1%	12,5%	34,7%	19,6%
орехи	9 012	7 938	8 521	107	*	*	*	*
малини	1 985	1 981	6 142	310	-15,8%	-10,3%	-39,9%	-33,0%
лозя винени	34 512	34 228	188 122	550	-26,0%	-25,5%	-21,5%	5,4%
лозя десертни	2 819	2 816	15 593	554	-37,9%	-37,5%	-41,5%	-6,4%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, обработени от МЗХГ

*За орехите не може да се изчисли изменение на годишна база, тъй като те са включени в оперативното наблюдение от 2020 г.

Забележка: Данните за производство на десертно грозде в бюлетин 45 са коригирани.

2. Есенна кампания

Като цяло, сеитбата на основните есенни култури се движи с малко по-бавни темпове спрямо миналата година. Към 12.11.2020 г. засетите площи с пшеница, ечемик, маслодайна

рапица и ръж са в рамките на 0,4% - 15,2% по-малко на годишна база. Засега само при тритикалето се отчита ръст на засетите площи – с 12,5%.

Засети площи с есенници към 12.11.2020 г., сравнено със същия период на 2019 г., ха

Култура	14.11.2019	12.11.2020	Изменение
пшеница	1 059 274	1 018 430	-3,9%
ечемик	113 005	95 804	-15,2%
маслодайна рапица	116 179	115 659	-0,4%
ръж	5 083	4 694	-7,7%
тритикале	10 002	11 252	12,5%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХГ

3. Външна търговия с основни земеделски култури

3.1 Износ на зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

Общият износ на пшеница през Пристанище Варна¹ от началото на настоящата пазарна година до средата на ноември 2020 г. (включващ 7,7 хил. тона за последната седмица) се свива с 54,4% на годишна база. Независимо от наблюдавания застой за поредна седмица, експортът на ечемик през порта е малко над миналогодишния – с 1,8%. Все още не са преминавали количества рапица от новата реколта.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	29.06.2019 – 15.11.2019	29.06.2020 – 15.11.2020	Изменение на годишна база
пшеница	973 276	444 285	-54,4%
ечемик	64 570	65 728	1,8%
рапица	128 793	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Към 15 ноември не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2020 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени култури - по морски, речен и сухоземен път), през първите два месеца на пазарната 2020/21 година (юли и август) извън страната са реализирани общо 931,7 хил. тона пшеница, 93 хил. тона ечемик и 68,2 хил. тона рапица. Количествата са съответно с 47,2%, 30,6% и 62,9% по-малко спрямо същия период на миналия сезон.

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

2020/21 пазарна година

През последната седмица през „Пристанище Варна“ ЕАД не са преминавали товари с царевица и слънчоглед за експорт. Общо за периода от началото на текущия пазарен сезон до момента, износът на царевица през порта надхвърля с 23,7% миналогодишния, докато този на слънчоглед спада почти наполовина.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	31.08.2019 – 15.11.2019	31.08.2020 – 15.11.2020	Изменение на годишна база
царевица	239 919	296 705	23,7%
слънчоглед	31 261	16 865	-46,1%

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е отчетен износ на царевица и слънчоглед – реколта `2020 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

2019/20 пазарна година

По предварителни данни на НСИ, през изтеклата 2019/20 пазарна година от страната са изнесени 2 804 хил. тона царевица и 866,3 хил. тона слънчоглед, което е респективно с 26,5% и 22,3% повече в сравнение с предходната година.

3.2 Внос на зърнени и маслодайни култури

От началото на юли 2020 г. до момента не е регистриран внос на зърнени и маслодайни култури – реколта `2020 през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

2020/21 пазарна година

По предварителни данни на НСИ, общо за месеците юли и август 2020 г. вносът на пшеница спада със 70,9% на годишна база, до 8,3 хил. тона, а този на рапица нараства с 46,6%, до 18 хил. тона. Внесеното количество ечемик е незначително – 100 тона, при 1 196 тона година по-рано.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

2019/20 пазарна година

Според предварителните данни на НСИ, вносът на царевица в страната през изтеклата 2019/20 година възлиза на 19 хил. тона, с 29,2% по-малко спрямо предходния

пазарен сезон. Същевременно, импорът на слънчоглед нараства над два пъти, до 798,2 хил. тона.

3.3 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – август 2020 г. в страната са внесени 190,1 хил. тона пресни зеленчуци и 227,6 хил. тона пресни плодове, което е съответно с 3,1% повече и с 1,6% по-малко на годишна база.

Лекото увеличение на общия внос на пресни зеленчуци е свързано основно с по-големите доставки на домати – с 4,2 хил. тона (7,3%), краставици и корнишони – с 3,1 хил. тона (20,7%), пиперки – с 2,7 хил. тона (16,8%) и картофи – с 2,7 хил. тона (8,8%). Същевременно, вносът на лукови зеленчуци намалява с 21%.

Около половината от целия внос на пресни плодове за осемте месеца на 2020 г. се формира от цитрусовите плодове и бананите – общо 112,7 хил. тона, което е със 7,4% повече на годишна база. Значителен спад е налице при доставките на ябълки – с 14,8 хил. тона (34,9%). Сред останалите по-важни плодове, вносът на праскови, ягоди, пъпеши, кайсии, череши и вишни се свива в границите от 11,7% до 88,3%, докато този на дини, черупкови плодове, грозде и круши нараства в рамките на 13,2% - 28,5%.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през периода януари – август 2020 г., сравнено със същия период на 2019 г., тона

Поток	Продукти	януари – август 2019	януари - август 2020	Изменение
Внос	пресни зеленчуци	184 382	190 070	3,1%
	пресни плодове	231 304	227 551	-1,6%
Износ	пресни зеленчуци	27 477	27 727	0,9%
	пресни плодове	31 272	28 984	-7,3%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2020 г.), обработени от МЗХГ

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

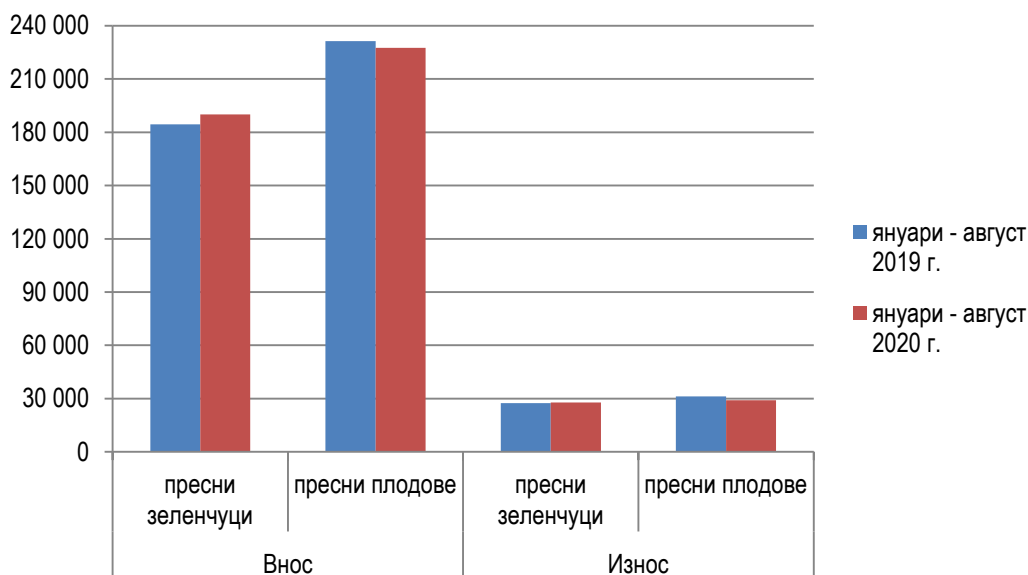
За първите осем месеца на 2020 г. се отчита леко увеличение на износа на пресни зеленчуци на годишна база с 0,9%, до 27,7 хил. тона и намаление на този на пресни плодове със 7,3%, до 29 хил. тона

Сравнявайки със същия период на 2019 г. е налице сериозно увеличение на реализираните извън страната краставици и корношини – с 2,4 хил. тона, сладка царевица – с 1,6 хил. тона и пиперки – с 1,1 хил. тона. Нарастват и изнесените количества домати и зеле, респективно с 2,3% и 26,8%. От друга страна, износът на бобови зеленчуци (главно грах) спада с 56,9%, а този на картофи – с 86%.

Понижението на общия експорт на пресни плодове на годишна база се дължи главно на по-малкото изнесени количества дини – с 5,2 хил. тона (57,6%) и череши - с 1,3 хил.

тона (61,4%). С между 23,3% и 32,4% се свива реализацията на кайсии, ябълки и черупкови плодове. Регистрираният износ на цитрусови плодове (представляващ реекспорт) се увеличава с 12,4%, формирайки 57% от целия износ за осемте месеца на 2020 г. От произведените в страната плодове, най-значително нараства експортът на праскови – с около 2 хил. тона или близо три пъти. Изнесени са два пъти повече вишни спрямо аналогичния период на 2019 г. и с 27,2% повече ягоди.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

4. Цени

4.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 11 ноември 2020 г. средните изкупни цени на слънчоглед, царевица и пшеница (хлебна и фуражна) са в рамките на 0,2% - 1,7% над нивата от предходната седмица, а тази на ечемика остава без промяна.

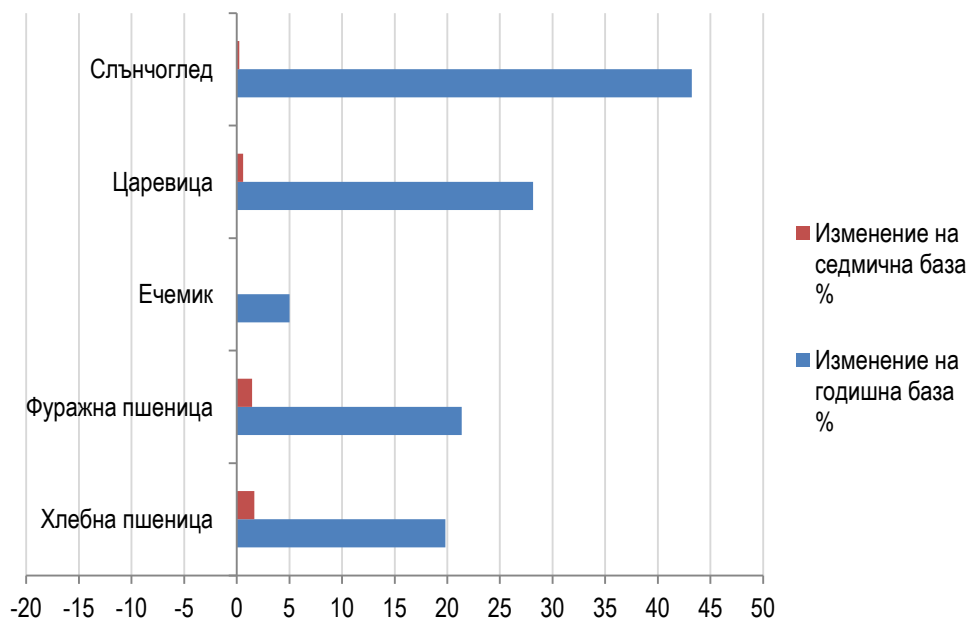
Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 11.11.2020 г., лв./тон без ДДС

	13.11.2019	04.11.2020	11.11.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
хлебна пшеница	308	363	369	19,8	1,7
фуражна пшеница	290	347	352	21,4	1,4
ечемик	280	294	294	5,0	0,0
царевица	263	335	337	28,1	0,6
слънчоглед	569	813	815	43,2	0,2
рапица	680	*	*	-	-

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ

Слънчогледът се търгува с 43,2% по-скъпо, отколкото по същото време на миналата година. Годишното повишение на цените е по-умерено при пшеницата и царевицата - с между 19,8% и 28,1% и слабо изразено при ечемика - с 5%.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 11.11.2020 г.

3.1 Плодове и зеленчуци

Предлагането на едро на краставици (оранжерийни и внос), вносни домати, зелен пипер и ябълки на тържищата в страната е на цени, с между 0,6% и 7,6% по-високи спрямо предходната седмица. Червеният пипер, десертното грозде и оранжерийните домати поевтиняват от 0,7% до 2% на седмична база, а цените на картофите и зелето остават непроменени.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 13.11.2020 г., лв./кг

	15.11.2019	06.11.2020	13.11.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,71	0,60	0,60	-15,5	0,0
картофи (пресни)	*	*	*	-	-
домати (оранжерийни)	2,15	2,49	2,44	13,5	-2,0
домати (внос)	*	1,93	1,95	-	1,0
краставици (оранжерийни)	2,14	2,24	2,32	8,4	3,6
краставици (внос)	*	1,61	1,62	-	0,6
пипер (зелен)	1,26	1,18	1,26	0,0	6,8
пипер (червен)	1,60	1,48	1,47	-8,1	-0,7
зеле	0,58	0,59	0,59	1,7	0,0

	15.11.2019	06.11.2020	13.11.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,16	1,19	1,28	10,3	7,6
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	1,40	1,54	1,52	8,6	-1,3

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

Към средата на ноември 2020 г. средните цени на едро на червения пипер и картофите са съответно с 8,1% и 15,5% под нивата отпреди една година, докато зелето, оранжерийните краставици и домати, десертното грозде и ябълките са поскъпнали с между 1,7% и 13,5%. Цената на едро на зеления пипер е равна на миналогодишната.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 13.11.2020 г.

